

ინტელექტუალური კაპიტალის კომერციალიზაციის კოლუსები

XX საუკუნის ბოლო წლების დინამიკა ადასტურებს, რომ ქვეყნის ეკონომიკური და სოციალური განვითარების პროცესებში სახელმწიფოს როლი უპირატესად გაიზარდა. მოსახლეობის მატერიალური დონის დაცემასთან ერთად უკანა პლანზე გადაინია სულიერმა და კულტურულმა ღირებულებებმა. ამიტომ მეცნიერება საზოგადოების, ქვეყნის მაგისტრალური ინტერესების მიღმა დარჩა. თუმცა, რასაკვირველია, ყველა აღიარებს: საზოგადოებას მეცნიერების, ფაქტიურად განათლების და კულტურის გარეშე არსებობა არ შეუძლია, ინტელექტუალური საქმიანობა ფაქტიურად თვითგადარჩენისა და თვითუზრუნველყოფის იმედით საზრდოობს.

თუ საქმის არსში რეალურად ჩავწვდებით, დავინახავთ, რომ მეცნიერება არ შეიძლება იყოს არც კომერციული და არც მომგებიანი (მოკლე პერიოდი გვაქვს მხედველობაში, თორემ არანაირი ეკონომიკური ეფექტი მეცნიერებისა და ინოვაციური ტექნოლოგიების გარეშე არ მიიღება). თავისი არსით, ცოდნის წარმოება ვერ თავსდება საბაზრო კომერციული სისტემის ჩარჩოებში. მეცნიერების ეკონომიკური ეფექტი სამომავლო პერსპექტივაზეა ორიენტირებული. ცოდნის ნაყოფს, როგორც წესი, მომდევნო თაობები იმკიან.

დაბეჯითებით შეიძლება ითქვას, რომ მეცნიერების არსებობასა და განვითარებაზე პასუხისმგებლობა სახელმწიფოს ეკისრება: ამით იგი მომავალი თაობების დაკვეთას ასრულებს. სამწუხაროდ, სახელმწიფო მეცნიერებასთან მიმართებაში ხშირ შემთხვევაში უარს ამბობს მის ამ ერთ-ერთ ძირითად ფუნქციაზე და პირდაპირ მოვალეობაზე, აკისრებს რა მას კომერციალიზაციის ფუნქციას. ასეთ შემთხვევაში მეცნიერების კომერციალიზაციის ცდები, რომელიც ხშირად ზედაპირულად და საქმის გაუაზრებლად ხდება, უშედეგოდ მთავრდება.

შეიძლება თუ არა ინტელექტუალური სფეროს კომერციალიზაცია?
ისეთი სფეროების სრული კომერციალიზაცია, როგორცაცაა:

მერციალიზაცია, როგორცაა: მეცნიერება, უმაღლესი განათლება, კულტურა, საერთოდ საზოგადოების სულიერი სფერო, – ერთი შეხედვით, თითქოსდა შეუძლებელია იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ ისინი წმინდა პრაგმატული გაგებით მოგებას არ იძლევიან და თავიანთი ბუნებით შემოსავლიანი არ არიან. კომერციული შეიძლება იყოს შემოქმედებითი შრომის შედეგები და არა თვით ცოდნის წარმოების პროცესი.

ცოდნის წარმოების პროცესი ხორციელდება ცოდნის ბრუნვისა და დაგროვების საერთო სისტემის სახით, რომლის საფუძველი უმაღლესი სკოლაა. ცოდნის ინდივიდუალური წარმოება არ შეიძლება იყოს საკმარისად ეფექტიანი ცოდნის არსებული სისტემის დროს. ეს შეიძლება მოხდეს მთლიანობაში, შესაბამისი სუბიექტების ურთიერთშემოქმედების სპეციალურად შემუშავებულ სისტემაში, რაც დღეისათვის მხოლოდ სახელმწიფოს თუ ხელეწიფება.

კომერციული სტრუქტურები ამ ამოცანას ერთად აღებულნიც ვერ გადაჭრიან. ეს არც არის მათი ამოცანა.

გარდამავალ პერიოდში ცოდნის წარმოების სისტემასა და წარმოებას შორის ურთიერთკავშირის სირთულის შეუფასებლობამ განაპირობა ამ სისტემის საბაზრო ურთიერთობებში ჩართვის არასწორი გადაწყვეტა.

ლამარა ქიქიაური
ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი, თსუ პროფესორი

თიერთობებში ჩართვის არასწორი გადაწყვეტა. პრაქტიკაში ეს იმაში აისახა, რომ სამეცნიერო სტრუქტურები იძულებულნი გახდნენ დაკავებულებიყვნენ მათთვის შედარებით უცხო და არატრადიციული საქმიანობით. ახალი ცოდნის წარმოების და მათი მომავალ თაობებზე გადაცემის მაგივრად ისინი სახსრებს ქმნიდნენ ათავისთვის და სამეცნიერო კვლევებისთვისაც.

აუცილებელია აღინიშნოს, რომ მეცნიერებაში ამ ბოლო პერიოდში ბევრი გადაუჭრელი პრობლემა დაგროვდა.

90-იანი წლებიდან მოყოლებული კრიზისული მოვლენების შედეგად მეცნიერული პოტენციალის ყველა კომპონენტი მნიშვნელოვნად შემცირდა. საყურადღებოა ის გარემოებაც, რომ ეს ტენდენცია დარგში ჯერ არ დასრულებულა. ამაზე მეტყველებს ქვემოთ მოტანილი ცხრილის მაჩვენებლები (იხ. ცხრილი).

როგორც ცხრილში მოტანილი მონაცემებიდან ჩანს, **სამეცნიერო დანებსებულებების რიცხვი ბოლო ათწლეულში შემცირდა 24%-ით, დარგში დასაქმებულთა რაოდენობა – 3,7-ჯერ, მნიშვნელოვნად შემცირდა აგრეთვე დარგის დაფინანსების მაჩვენებელიც.**

მოგეხსენებათ, საზოგადოებრივი წარმოების განვითარება წარმოუდგენელია სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესის გარეშე.

**საქართველოს მეცნიერული პოტენციალის
ძირითადი პარამეტრები**

მაჩვენებლები	საზომი ერთეული	1990	1995	2000	2005	2006	
1. სამეცნიერო დაწესებულებების რიცხვი	ერთეული	131	124	102	99	*	
2. მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების სფეროში დასაქმებულთა რაოდენობა	ათასი კაცი	72,3	36,0	19,3	17,3	9,1	
3. დანახარჯები მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების განვითარებაზე.	მლნ.ლარი	137,61	20,0	15,4	21,6	*	

ეს უკანასკნელი კი თავის მხრივ ბევრად დაამოკიდებული მეცნიერული მიღწევების ათვისებაზე. აქედან გამომდინარე, საზოგადოებრივ წარმოებასა და მეცნიერებს შორის არსებობს ორმხრივი, ურთიერთგანმავითარებელი და ურთიერთგანმსაზღვრელი კავშირი.

მეცნიერებისა და ტექნიკის მიღწევათა, უახლოესი ტექნოლოგიების დანერგვა განსაზღვრავს გამოშვებული პროდუქციის კონკურენტუნარიანობას. პროდუქციის კონკურენტუნარიანობა კი საბაზრო ეკონომიკის პირობებში ერთ-ერთი საარსებო პირობაა. იგი მენარმეთა მხრიდან დიდ ძალისხმევას მოითხოვს. როგორც ცნობილია, ბაზარზე წარმატებით რეალიზდება კონკურენტუნარიანი, ე.ი. მეცნიერებატყეადი პროდუქცია. პროდუქციის მეცნიერებატყეადობა, ეს არის წარმოებაში მეცნიერებისა და ტექნიკის უახლოეს მიღწევათა, უახლოესი ტექნოლოგიების დანერგვის შედეგად გამოშვებული პროდუქციის ხარისხობრივი მაჩვენებელი.

ნებისმიერ საზოგადოებაში მეცნიერების განვითარება უშუალოდ დამოკიდებულია იმ სახსრებზე, რისი გამოყოფაც შეუძლია ქვეყანას ამ დარგის განვითარებისათვის. ამ სახსრების ოდენობა და წყაროები ბევრად დაამოკიდებული, აგრეთვე იმაზე, თუ საკუთრების რომელი ფორმაა უპირატესად საზოგადოებაში განვითარებული. საბაზრო ეკონომიკის პირობებში მონიწივე, ინდუსტრიულად განვითარებულ ქვეყნებში, სადაც წარმოების საშუალებებზე ტრადი-

ციულად კერძო საკუთრებაა გაბატონებული, მეცნიერებას – ეროვნული მეურნეობის ამ წარმართველ დარგს – აფინანსებს როგორც სახელმწიფო, ისე კერძო სექტორი. დაფინანსება ხდება შერეული გზითაც (კერძო და სახელმწიფო სექტორი ერთად). მეცნიერების დაფინანსებისათვის იქმნება დაფინანსების სხვადასხვა წყარო, რაც განაპირობებს ამ ქვეყანაში მეცნიერების აღმავალ განვითარებას, რაც, პირველ რიგში, აისახება მათი ეკონომიკის განვითარების დონესა და სიძლიერეში.

ყველაზე მნიშვნელოვანი და ძირეული საკითხი სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების დაფინანსებაში არის მეცნიერებაზე განხორციელებული საერთო დანახარჯების ოდენობისა და მეცნიერების დაფინანსების წყაროების განსაზღვრა.

მეურნეობრიობის გაძლიერების მრავალწლიანმა პრაქტიკამ დაადასტურა, რომ მეცნიერების განვითარებაზე საერთო დანახარჯების ოდენობა მიზანშეწონილია განისაზღვროს ერთობლივი ეროვნული პროდუქტის, სამრეწველო პროდუქციის ზრდის ტემპის და ამ მოცანების მიხედვით, რომელიც მოცემულ პერიოდში მეცნიერების წინაშე დგას. ასევე, აუცილებელია არსებული სამეცნიერო პოტენციალის (მეცნიერული კადრების, სამეცნიერო დაწესებულებების რიცხოვნობის, ამ დაწესებულებების ტექნიკური საშუალებებითა და სამეცნიერო აპარატურით აღჭურვის) მდგომარეობის გათვალისწინება.

დადგენილია, რომ სამეცნიერო-ტექნიკური განვითარების ეკონომიკური კანონის თანახმად, მეცნიერების განვითარებაზე მთლიანი ეროვნული პროდუქტის 3-3,5% მაინც უნდა დაიხარჯოს. უფრო მეტიც, ეს მაჩვენებელი მეცნიერებაზე განხორციელებული დანახარჯების ქვედა ზღვარია. ამ მაჩვენებლის შემცირება უკვე იწვევს ქვეყნის სასაქონლო პროდუქციის კონკურენტუნარიანობის შემცირებას როგორც შიგა, ისე საგარეო ბაზრებზე თავისი თანმსლები მთელი რიგი ნეგატიური პროცესებით.

როგორც აღინიშნა, მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების განვითარებაზე, მონიწივე განვითარებული ქვეყნები საკმაოდ სოლიდურ თანხებს ხარჯავენ. აშშ-ში მეცნიერების განვითარებაზე იხარჯება ერთობლივი ეროვნული პროდუქტის 2,7%, იაპონიაში, ეს მაჩვენებელი – 2,5%-ია, საფრანგეთში – 2,3% და ა.შ.

განვითარებად ქვეყნებში ეს მაჩვენებელი 0,6-0,8%-ია. საშუალოდ მათ, როგორც წესი, სუსტად განვითარებული მეცნიერული პოტენციალი გააჩნიათ; ზოგიერთს იგი საერთოდ არა აქვს და ამ ქვეყნების ეროვნული მთავრობების მთელი ძალისხმევა იქეთკენაა მიმართული, რომ როგორმე საკუთარი სამეცნიერო პოტენციალი შექმნან. ეს კი მეტად რთული, ხანგრძლივი, ამასთან, საკმაოდ ძვირადღირებული პროცესია და რაც მთავარია, მარტო ქვეყნის მიერ მატერიალური და ფინანსური რესურსების გამოყოფაზე არ არის დამოკიდებული. მისი შექმნა ერის ისტორიულ, პოტენციურ და მთელ რიგ სხვა სოციალურ-ეკონომიკური ხასიათის გარეშე ფაქტორებზეა დამოკიდებული.

დღეისათვის საქართველოში მეცნიერების განვითარების პრობლემებისადმი განვითარებადი ქვეყნის სტატუსით მიდგომა გამართლებული არ არის. ქვეყანას საკმაოდ მძლავრი (თუმცა, ამჟამად კრიზისულ მდგომარეობაში მყოფი) სამეცნიერო პოტენციალი გააჩნია. მის შენარჩუნებაზე და შემდგომ ქვეყნის ეკონომიკის

სამსახურში ჩაყენებაზე ზრუნვა სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ამოცანაა.

რა სახსრები იხარჯება მეცნიერებაზე დღეს? საქართველოში ადრე მეცნიერების განვითარებაზე ეროვნული შემოსავლის 2-2,5% იხარჯებოდა. ეს მაშინ, როცა იგივე მაჩვენებელი ყოფილ საბჭოთა კავშირში 4,5-5%-ს შეადგენდა.

დღეისათვის საქართველოში მეცნიერებისა და ტექნოლოგიების განვითარებაზე ერთობლივი შიდა პროდუქტის 0,2% იხარჯება. ეს მინიმალურადაც ვერ უზრუნველყოფს არსებული მეცნიერული პოტენციალის შენარჩუნება-გამოყენებას. საჭიროა ამ საკითხს მეტი ყურადღება მიექცეს როგორც სახელმწიფო, ისე კერძო სტრუქტურების მხრიდან.

მეცნიერების დაფინანსების წყაროებს შორის ერთ-ერთი უდიდესი ადგილი ეკუთვნის ბიუჯეტის სახსრებს. ეს დაკავშირებულია, ერთი მხრივ, სამეცნიერო-კვლევით სამუშაოთა ცალკეულ სახეობთან. კერძოდ, მათ საერთო საქვეყნო მნიშვნელობასთან როგორც მოკლე, ისე გრძელვადიანი პერიოდისათვის, მეორე მხრივ, სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის სპეციფიკასთან.

ბიუჯეტური დაფინანსება, როგორც გამოცდილება გვიჩვენებს, მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს ქვეყნების მეცნიერების დაფინანსებაში. აშშ-ში იგი შეადგენს 50-55%-ს, გერმანიაში და ინგლისში – 49-50%-ს.

ჩვენი ქვეყნის ტრადიციებიდან და მეცნიერების სტრუქტურრიდან გამომდინარე, მიზანშეწონილია მეცნიერება ძირითადად ბიუჯეტიდან დაფინანსდეს.

ჩვენს სინამდვილეში მეცნიერების დაფინანსებას ტრადიციულად ქვეყნის ბიუჯეტი ახორციელებდა და ადგილობრივი ბიუჯეტებიდან ასეთი სახსრები არ გამოიყოფოდა. დღეისათვის ასეთი პრაქტიკა სავსებით მიუღებელია. მუნიციპალურმა ბიუჯეტებმა მნიშვნელოვანი წვლილი უნდა შეიტანონ მეცნიერების დაფინანსებაში. ეს აუცილებელია თვით ადგილობრივი პრობლემების გადაწყვეტისთვის.

ბიუჯეტური სახსრები, როგორც ეს მიღებულია განვითარებულ ქვეყნებში, შეიძლება წარმართოს როგორც სამთავრობო, სახელმწიფო, ისე კერძო სამეცნიერო დაწესებულებების სამუშაოების დასაფინანსებლად, სახელმწიფო შეკვეთების გზით და სხვა არხებით.

მეცნიერების დაფინანსების მნიშვნელოვანი წყაროა მისი დაფინანსება კერძო, სამეურნეო ფორმების მიერ. ეს უკანასკნელნი სისხლხორციულად არიან დაინტერესებულნი ახალი პროდუქციისა და ტექნოლოგიების, ორგანიზაციული სიახლეების შექმნით. მათთვის ხელსაყრელი და აუცილებელი იქნება გამოყონ სახსრები მეცნიერული კვლევების განსახორციელებლად, აგრეთვე სხვადასხვა ფონდებში შეტანისათვის და ა.შ.

კერძო სამენარმეო სუბიექტებს სახსრების მეცნიერების დაფინანსებაში მონაწილეობის აუცილებლობას კარნახობს საერთო კონკურენციული გარემო და სწრაფვა მეტი ეკონომიკური შედეგის მიღწევასკენ. მენარმეებმა უნდა გაითავისონ, რომ მეცნიერული კვლევების შედეგების სანარმოო ათვისება აამაღლებს მათ მიერ გამოშვებული პროდუქციის კონკურენტუნარიანობას. ხარჯები, რომლებიც მეცნიერების განვითარებისთვის გაიღება, იძლევა ეფექტს, რაც ბევრჯერ აღემატება თვით ამ ხარჯებს.

მეცნიერების დაფინანსების ერთ-ერთი ტრადიციული წყაროა კრედიტი. ჩვენს სინამდვილეში მეცნიერების დაფინანსებაში კრედიტის გამოყენების სფერო შედარებით მცირე იყო. დღეისთვის მეცნიერების დაფინანსების ამ წყაროს მეტი მნიშვნელობა უნდა მიენიჭოს. ქვეყანაში საკრედიტო სისტემის განვითარება, ბანკების საკრედიტო პოტენციის ზრდა ხელს შეუწყობს სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების დაკრედიტების გაფართოებას. კრედიტები შეიძლება მიმართული იყოს როგორც სამეცნიერო დაწესებულებების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაფართოებისთვის, ასევე მიმდინარე ხარჯების დაფინანსებისთვის.

შესაბამისად, უნდა განვითარდეს დაკრედიტების როგორც გრძელვადიანი, ასევე მოკლევადიანი ფორმა.

მეცნიერების განვითარებაზე კრედიტი შეიძლება გასცეს როგორც სახელმწიფო, ისე კომერციულმა ბანკებმაც. კრედიტები აუცილებლად შეღავათიანი უნდა იყოს და მისი გაცემით ეს ბანკები უნდა იყოს სტიმულირებული სახელმწიფოს მხრიდან.

სამეცნიერო კვლევების დაფინანსების ასევე ერთ-ერთი წყაროა ვენჩურული (რომელიც ჩვენს სინამდვილეში სიახლეს წარმოადგენს) და უცხოური კაპიტალი.

ჩვენს ქვეყანაში არსებული სამეცნიერო-ტექნიკური პოტენციალისა და ტრადიციული სამეცნიერო-ტექნიკური კავშირების ბაზაზე საკმარისი საფუძველია სამეცნიერო-ტექნიკურ სფეროში ურთიერთობების განვითარებისათვის როგორც ახლო მეზობლებთან, ისე საზღვარგარეთის სხვა ქვეყნებთან. ამგვარი კავშირების მრავალი ფორმა უკვე ჩამოყალიბდა. კერძოდ, ესაა მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრამების ერთობლივად დამუშავება, ცალკეული სამეცნიერო-კვლევითი სამუშაოების პირდაპირი დაფინანსება უცხო ქვეყნების მიერ, სხვადასხვა საერთაშორისო ფონდების დახმარება, კრედიტების გაცემა და ა.შ.

როგორც ვთქვით, მეცნიერების განვითარების საკითხში საქართველოში განვითარებადი ქვეყნების სტატუსით ხელმძღვანელობა დაუშვებელია. აქ უკვე არის მეცნიერული პოტენციალის მყარი ბაზა, რომელსაც შენარჩუნება სჭირდება. ჩვენი ვარაუდით, მეცნიერების განვითარებაზე ახლო მომავალში შიდა ეროვნული პროდუქტის 1,2-1,5% მაინც უნდა დაიხარჯოს. ეს მინიმალურად შეინარჩუნებს არსებულ სამეცნიერო პოტენციალს.

მეცნიერებისა და სამეცნიერო მომსახურების განვითარება ბევრადაა დამოკიდებული ამ დარგში კაპიტალური დაბანდების მოცულობაზე. ეკონომიკაში შექმნილი კრიზისული მდგომარეობის გამო

სულ უფრო ნაკლები კაპიტალური დაბანდებები გამოიყოფა ამ დარგის განვითარებისათვის.

მეცნიერების განვითარება ბევრად და მოკიდებული დარგის ძირითად ფონდებზე, მის მდგომარეობასა და სტრუქტურაზე. მეცნიერების ძირითადი ფონდების აქტიური ნაწილის განახლება ძირითადად განაპირობებს დარგის საბოლოო შედეგების მიღწევას. მეცნიერებისა და სამეცნიერო მომსახურების სპეციფიკიდან გამომდინარე, აქ განსაკუთრებით დიდია ძირითადი ფონდების მორალური ცვეთის კოეფიციენტი.

1993 წლიდან რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის დარგებში მოხდა ძირითადი ფონდების გადაფასება. ეს პროცესი მეცნიერებასა და სამეცნიერო მომსახურებასაც შეეხო. დღეისათვის სტატისტიკის სახელმწიფო დეპარტამენტს არ გააჩნია ინფორმაცია ამ დარგის ძირითადი ფონდების გადაფასების

შესახებ. ამიტომაც ვერ ხერხდება მოცემულ პერიოდში მეცნიერების ძირითადი ფონდების მდგომარეობის შეფასება.

დარგის განვითარებას აუცილებლად მეტი ყურადღება უნდა მიექცეს მთავრობის მხრიდან. ქვეყანაში შექმნილი მძიმე ეკონომიკური მდგომარეობა, მატერიალური წარმოების დარგებისა და კერძოდ მრეწველობის განვითარებაში არსებული უამრავი პრობლემა სხვა მიზეზებთან ერთად იმითაც აიხსნება, რომ მეცნიერება არ დგას ქვეყნის ეკონომიკის განვითარების სამსახურში.

ამრიგად, პრობლემები სახეუა და ერთმნიშვნელოვნად მივდივართ იმ დასკვნამდე, რომ, სახელმწიფომ მეტი ყურადღება უნდა მიაქციოს მეცნიერების დაფინანსებას. მეცნიერების დაფინანსებისთვის უნდა შეიქმნას სხვადასხვა წყარო, როგორც სახელმწიფო სახსრების, ისე სხვა

სახსრების მოზიდვის გზით. მთავარია ერთი გარემოება, მეცნიერების განვითარებისთვის საჭირო წყაროების ფორმირების პროცესს საერთოდ უნდა უხელმძღვანელოს ქვეყნის ხელისუფლებამ. წინააღმდეგ შემთხვევაში დარგის არსებობისთვის საჭირო სახსრების ის მინიმალური დონე, რომელიც დღეისათვის არსებობს, დარგის არსებობის საკითხს კითხვის ნიშნის ქვეშ აყენებს. სასიცოცხლოდ აუცილებელი ამოცანაა სასწაულებრივად გადარჩენილი და დღემდე მოღწეული სამეცნიერო პოტენციალის ძირითადი ბირთვის შენარჩუნება, რაც დღეს არსებულ წყაროებზე დაყრდნობით შეუძლებელია. ხელახალი მეცნიერული პოტენციალის შექმნა და ფორმირება კი მეტად ძვირადღირებული პროცესი იქნება და საქართველოს ეკონომიკა ამას უბრალოდ ვერ შეძლებს.

ANNOTATION

Lamara qoqiauri

Doctors of Economics profesor

Spiritual and cultural valuables were thrown to the back plan together with falling material position of the people at the stage of transiting to the market economy. This left science beneath material interests of society and the country. Though, of course, it is recognized by everyone, that the society can not exist without science, education and culture. Science, in fact, remained on self-secure and self-provision.

In the first place we consider it to be important to reorganize existed system of managing science. It is evident, that the state must keep social administration of the system producing knowledge, also its control and stimulation. This gives rise to the importance of new realizing of planning science. We may say the same about financing science.

We consider fulfillment of the system financing science to be an important element of the mechanism stimulating scientific-technical progress.

The most important and fundamental problems in the business of financing scientific-technical activities is definition of the quantity of total expences wasted on science and sources of its financing.

- To our mind, it is purposeful to define the quan-

tity of total expences according to the rate of growth of gross national product and industrial production, by those problems, which are in the science in the given moment, and also according to the situation is the existed scientific potential.

- Method of approaching towards the problem of developing science in Georgia by the status of the developing country is not approved nowadays. The country has quite strong scientific potential (though it is in a critical situation) and its keeping and further development is the most important problem of the stage.

To our mind, the state must pay more attention to the question of financing science. They must form various sources for it by the state expences, as well as in the way of attracting other resources. In other cases, the minimal level of the resources needed for the existing of the field, will make its existence doubtful. It is vitally important to keep basic part of the scientific potential remained for today. This is in fact impossible leaning on the sources we have. Creating new scientific potential is the most expensive process and Georgian economy can not simply afford it.